

Remissvar avseende Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall.

5.3.3 Ljusförhållanden

Författningsförslaget innebär följande huvudsakliga förändringar jämfört med BBR.

- Det allmänna rådet om utblick utgår.

I remissutskicket är utblick utelämnat och detta avstyrker jag.

Utblick ska vara med i föreskrifterna.

I remissförslaget har det allmänna rådet om utblick utgått. Forskningen visar att utblick är viktigt för hälsan och jag anser att det vore värdefullt att regler för utblick finns med för att säkerställa hälsosamma miljöer för människor att vistas i. Det bör lyftas från allmänna rådet till föreskriftsnivå.

Forskning

I denna nyligen publicerade rapport *Ljus (Dagsljus, solljus, utblick och belysning) en kunskapssammanställning* finns följande text om utblick. Kunskapssammanställningen är beställd av Boverket 2022. Författare Helena Bülow-Hübe, Marie-Claude Dubois, Hillevi Helmphälä, Paul Rogers, Mikael Söderlund, Mats Persson.

<https://blogg.mah.se/bygglearn/projekt/>

3.6 Utblick

Utblick genom fönstret bidrar till tids- och rumsorientering och till minskning av okulär trötthet. Utblick, speciellt mot naturliga landskap [121-124] föredras i allmänhet och har kopplats till välbefinnande, kognitivfunktion, återhämtning från stress [125] och psykisk hälsa.

Forskningsrön och hypoteser kring goda kvaliteter i utblicken kan delas in i dessa tre kategorier [41]:

- behov av information om utemiljön

- behov av en estetisk upplevelse
- behov av återhämtning och hälsa

I vårdmiljöer har utsikt på naturen kopplats till snabbare återhämtning, bättre humör, mindre behov för smärtstillande läkemedel och färre postkirurgiska komplikationer [126]. Norsk forskning [127] pekar också på ett samband mellan utblick och förändring i fysisk eller psykisk hälsa hos patienter. Större tillgång till dagsljus och utsikt har förespråkats i skoldesign som ett sätt att stoppa den växande myopiepidemin (närsynthet) hos barn [128]. Huvudvärk och ansträngda ögon kan förebyggas eller undvikas när ögat får fokusera om till olika avstånd. Utblick genom fönstret ger en mikroåterställande upplevelse, dvs. en paus till ens riktade uppmärksamhet [124]. Medan utblick på naturliga landskap föredras, uppskattas en bred och avlägsen, mer än en smal och nära, utsikt och en mångsidig och dynamisk utsikt betraktas som mer intressant än en monoton utsikt [129]. En norsk studie visade att vydjupet (avstånd från fönstret till det mest avlägsna synliga elementet i landskapet) och antalet lager också har en stark positiv inverkan på upplevd utsiktskvalitet [130].

Genom ett fönster bör det gå att följa växlingar mellan dag och natt och mellan olika årstider. Takfönster i en bostad är normalt sett inte tillräckligt som enda fönster i ett rum.

Standarden SS-EN 17037 anger metoder för bedömning av utblick.

2023-06-14

Gunilla Fagerström

Arkitekt SAR/MSA master of Architecture

Tidigare sakkunnig i ljus på Boverket

AGILIS arkitektkontor

Ronnebyg 4

371 32 Karlskrona

gunilla@agilis.nu

0708 447636